

УДК 589:629.735

Кучерук Г.Ю., д.е.н., проф.,
Державний економіко-технологічний
університет транспорту

НАПРЯМКИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено теоретичні й практичні основи та запропоновані напрями технологічного оновлення промислових підприємств. Охарактеризовані основні методи технологічного оновлення, їх переваги та недоліки. Складено класифікацію різновидів технологічного оновлення промислових підприємств.

Постановка проблеми. Для забезпечення конкурентоспроможності на світовому ринку, українські промислові підприємства повинні перепланувати свою діяльність, перш за все, у розрізі забезпечення сучасних техніко-технологічних можливостей та реалізувати відповідні заходи, що зробить їх привабливими для потенційних партнерів та надасть можливість імплементації до Європейської виробничої системи.

В якості ефективного економічного інструменту доцільним є використання стратегічного планування технологічного розвитку промислових підприємств, оскільки реалізація правильно розробленої стратегії технологічного оновлення призводить до отримання значних економічних вигід протягом довготривалого періоду часу, дозволяє виробляти конкурентоспроможну продукцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В основу розвитку технократичних концепцій були закладені ідеї А. Берлі, Дж. Бернхема, Т. Веблена, Г. Мінса. Положення сучасних технологічних теорій складаються на базі робіт П. Друкера, Р. Арона, Дж. Гелбрейта, К. Ланкастера, Ф. Махлупа, Ч. Рейча, Ж.Ж. Серван-Шрейбера, А. Тоффлера, Т. Шульца. Вплив технологій на забезпечення економічного зростання одержала теоретичне обґрунтування в працях Р. Лукаса, Б. Лундвалля, М. Портера, П. Ромера, К. Фрімена, Д. Белла, Р. Гордона, Дж. Гелбрейта, П. Друкера, М. Кастельса, Дж. Несбітта та ін.

Розвиток технологічних укладів у економіці розглядали російські учені – А. Варшавський, С. Глазьев, М. Делягін, М. Комков, Б. Кузик, Д. Львов, В. Іноземцев, В. Масевський, Ю. Яковець. Серед українських авторів заслуговують на увагу праці Ю. Бажала, Б. Малицького В. Гейця, М. Якубовського, В. Семиноженка та ін.

Незважаючи на наявність великої кількості наукових розробок на сьогоднішній день теоретичним та практичним проблемним питанням по визначенню напрямів технологічного оновлення промислових підприємств не приділялося достатньої уваги.

Метою статті є дослідження теоретичних і практичних основ, а також розробка напрямів технологічного оновлення промислових підприємств в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологічним оновленням є процес освоєння нових або вдосконалених засобів виробництва та технологій у цілому або зміни в організації виробничого процесу. Технологічне оновлення виробничих підприємств охоплює: придбання засобів технологічного оснащення, яке доповнює виробниче обладнання для виконання певної частини технологічного процесу, втілення змін у них, а також технологічні зміни в процедурах, методах, стандартах виробництва та контролі якості, в пов'язаному з цим програмному забезпеченні, необхідних для виготовлення нового продукту або застосування нового технологічного процесу, впровадження нових послуг або методів їх виробництва або їх вдосконалення; пробне виробництво або випробовування, якщо передбачається доробка конструкції [1].

До найбільш вагомих переваг технологічного оновлення можна віднести: зниження матеріальних витрат та собівартості товарної продукції; підвищення продуктивності праці за рахунок автоматизації виробництва і процесів управління, механізації ручної праці, запровадження нових видів устаткування та інструменту, капітального ремонту і модернізації устаткування; створення нових та підвищення якості тих, видів продукції, що вже виготовляються; приріст виробничої потужності підприємства; відносно вивільнення працівників; безвідходність виробництва [2].

До основних методів технологічного оновлення виробничого підприємства відноситься реструктуризація, технічне переоснащення та модернізація (рис. 1).

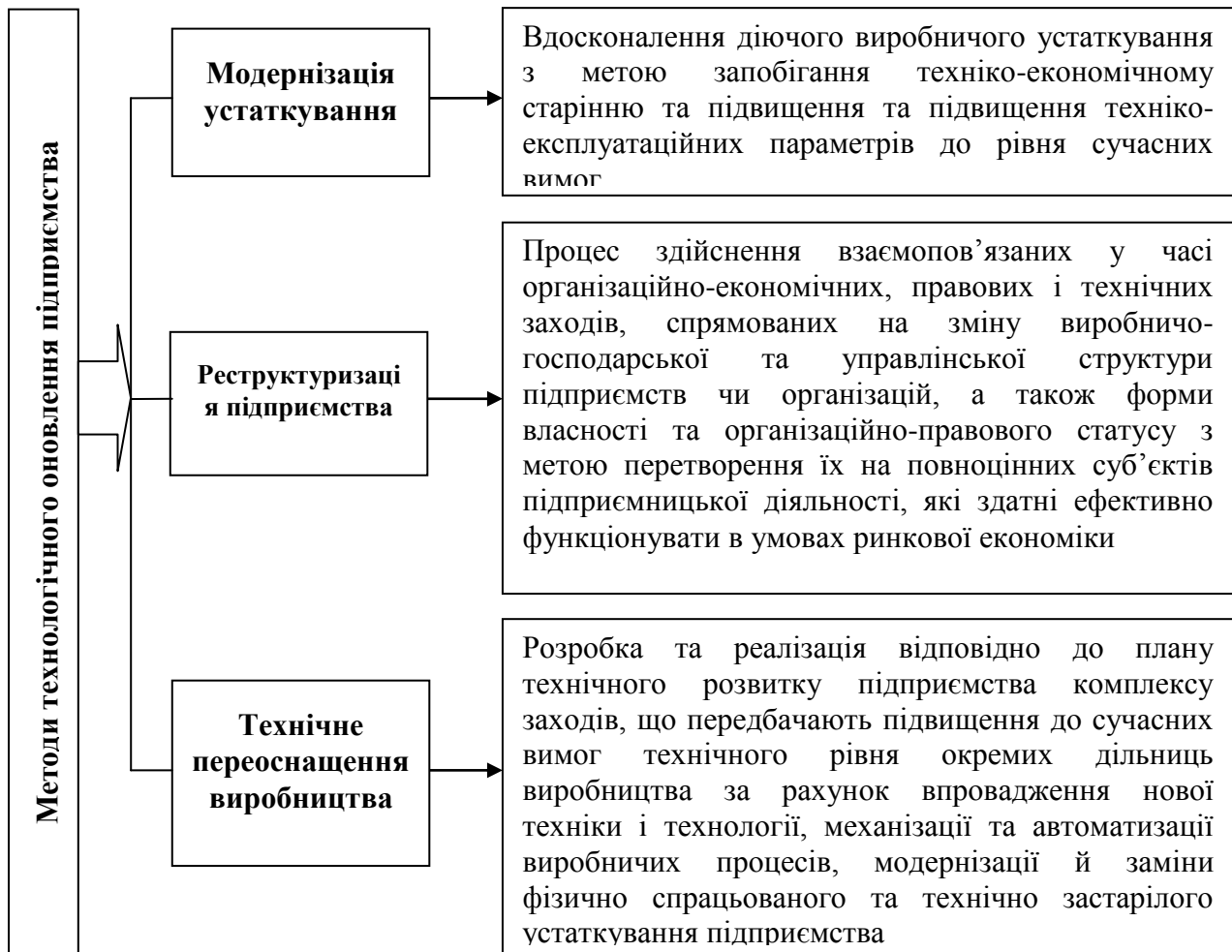

Рис. 1. Методи технологічного оновлення підприємства

Складено на основі джерел: [2, 4]

Далі автором проаналізовано зазначені методи на основі дослідження реалізації технологічного оновлення у сучасних підприємствах.

При застосуванні методу реструктуризації промислових підприємств змінюються технології управління, а також технології виробництва продукції; при проведенні технічного переоснащення та модернізації обладнання на промислових підприємствах оновлюються технології окремих видів продукції та технології забезпечення безпеки функціонування цих підприємств.

Найбільш складним методом технологічного оновлення промислового підприємства є реструктуризація, яка охоплює два інших – і технічне переоснащення, і модернізацію; друге місце за складністю посідає технічне переоснащення, цей метод включає також модернізацію.

Доцільність обрання варіанту технологічного оновлення промислових підприємств залежить від конкретної ситуації, характеру новизни, її відповідності портфелю, ресурсному та науково-технічному потенціалу підприємства, вимогам ринку, стадіям життєвого циклу техніки і технології, особливостям галузевої приналежності [3].

На наш погляд, для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств на міжнародному рівні, доречним буде застосування усіх вище зазначених методів.

Реструктуризація та технічне переоснащення українських промислових підприємств дозволять вирішити проблемні питання, пов'язані із збільшенням обсягів виробництва продукції, яка користується попитом за рахунок зменшення часу виробничого процесу, збільшення виробничої потужності, підвищення рівня безпеки праці на підприємстві; забезпеченням високого рівня якості продукції, появи нових видів продукції.

Розрізняють такі різновиди технологічного оновлення промислових підприємств: повне, часткове, продуктове, процесне, технологічне доповнення, заміщення та витіснення. Класифікація різновидів технологічного оновлення схематично зображена на рис. 2.

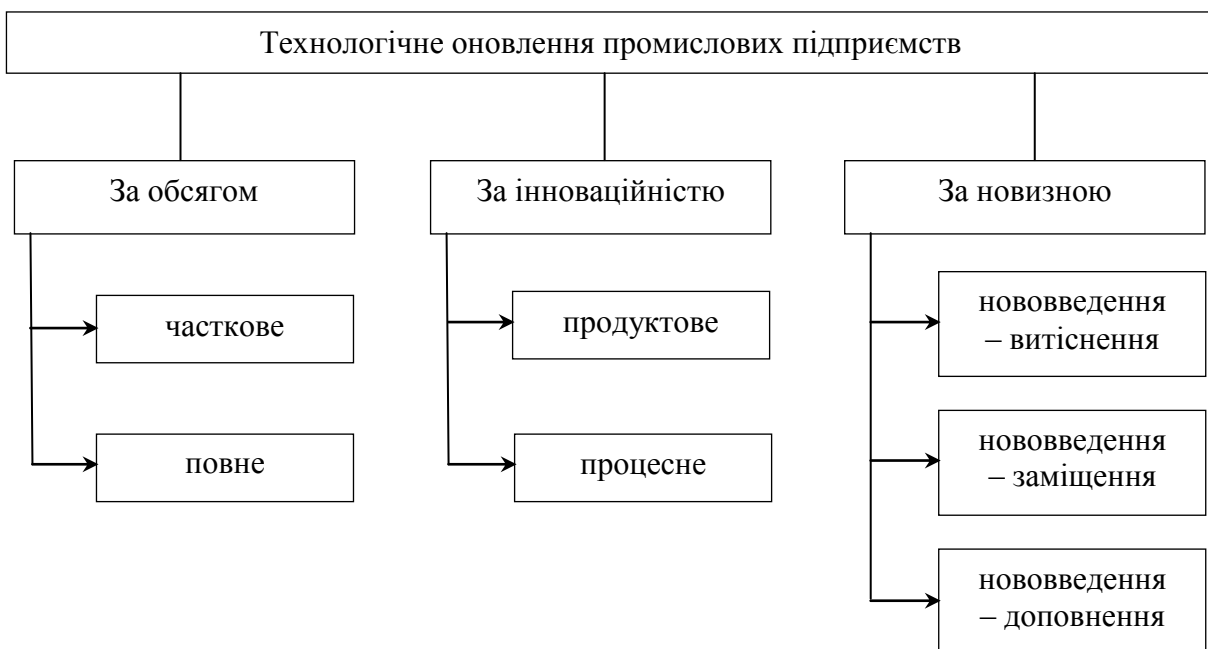

Рис.2. Класифікація різновидів технологічного оновлення підприємства
Складено на основі джерел: [3, 4]

У період переходу на нову техніку та освоєння нових технологічних процесів тимчасово знижуються показники ефективності всіх підрозділів промислового підприємства. Тому інновації у сфері технологічних процесів і засобів праці повинні супроводжуватися новими формами організації і управління, поопераційним і подетальним ретельним розрахунком економічної ефективності [5].

Одним з відомих процесів технологічного оновлення на промисловому підприємстві є так званий процес переносу технологій, який полягає у тому, що наукові розробки, які виробляються у високотехнологічних галузях, виносяться на ринок, де їх можуть придбати виробники продукції різноманітних галузей. В результаті цього процесу традиційні ринки окремих видів продукції можуть практично одночасно перенести кардинальні зміни. Більшість революційних змін у виробництві нової продукції очікується, за думкою експертів, в найближчому майбутньому, в результаті розробок, які проводяться у сфері високих технологій [6].

Технологічне оновлення застосовуваної техніки й технології на промислових підприємствах вимагає забезпечення не лише новизни і пріоритетності, але й таких важливих

властивостей, як здатність до адаптації у вже наявних умовах, здатність до переналадження виробничого апарату та апарату управління. Особливо варто виділити таку властивість техніки, технології та організації, як гнучкість. З'являється необхідність за допомогою спеціальних прийомів збільшити ефект «приживання» нових технологічних рішень до вже існуючих виробничих умов. Для цього можна використовувати методику на основі так званої вбудованої гетерогенності, тобто вдалого сполучення за функціональними ознаками фрагментів нових розроблених технологічних рішень із вже існуючими виробничими процесами [7].

Рівень технологічного оновлення промислових підприємств характеризується за видом і ступенем впливу технічних засобів, що використовуються (за ступенем механізації, автоматизації, за видом фізичних, хімічних, механічних або комбінованих складових); рівень технологічної інтенсивності процесу оновлення можна оцінити за ступенем використання матеріальних, енергетичних і часових параметрів технологічного процесу; рівень технологічної керованості показує гнучкість процесу й можливість зміни його параметрів під впливом вимог зовнішнього середовища з метою забезпечення максимальної ефективності; рівень технологічної організації процесу оновлення визначається за ступенем досягнення оптимальних структурних зв'язків у технологічному процесі, за ступенем безперервності процесу, його кратності, безвідходності процесу і так далі; рівень адаптації технологічного процесу характеризується максимально реальною можливістю функціонування технології з дотриманням заданого режиму у взаємозв'язку із вже існуючим виробництвом і навколишнім середовищем.

Сучасне ринкового середовища вимагає множинної диверсифікованості, підсилення темпів відновлення, збільшення різноманітності видів продукції й техніки й технологій, що застосовуються для їхнього виробництва. У зв'язку із цим різко зростає необхідність пристосування промислового підприємства до цих змін.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Резюмуючи викладене, можна зробити висновок, що досягнення суттєвих конкурентних переваг на промисловому підприємстві можливе лише за умови постійного оновлення основних функціонуючих технологічних процесів у відповідності із сучасними стандартами. Для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств на міжнародному рівні необхідно комбіноване застосування усіх існуючих методів технологічного оновлення.

Список використаних джерел

1. *Технологічні процеси галузей промисловості* / Д.М. Колотило, А.Т. Соколовський, С.В. Гарбуз; Під ред. Д.М. Колотила, А.Т.Соколовського. – К.: КНЕУ, 2003. – 380 с.
2. *Янковий О.Г. Економіка підприємства в умовах ринкових перетворень: монографія* / О.Г. Янковий. – О.: Атлант, 2010. – 390 с.
3. *Сафронов Н. А. Экономика предприятия* / Н.А. Сафронов, Е.В. Арсенова. – М.: Юристъ, 1998. – 584 с.
4. *Abell D. F. Defining the Business: The Starting Point of Strategis Planning. Englewood Cliffs.* – N-Y: Prentice Hall, 1980.
5. *Дихтер И.Г., Шнайдер. Технологический маркетинг* / И.Г. Дихтер, Шнайдер. – М.: Янус-К, 2003. – 478 с.
6. *Виханский О.С. Стратегическое управление* / О.С. Виханский. – М.: Изд-во «Гардарики», 2002. – 296 с.
7. *Аньшин В.М., Дагаев А.А. Инновационный менеджмент: концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития* / В.М. Аньшин, А.А. Дагаев. – М.: Изд-во «Дело», 2007. – 584 с.

Кучерук Г. *Направления технологического обновления промышленных предприятий.* Исследованы теоретические и практические основы и предложены направления технологического обновления промышленных предприятий. Охарактеризованы основные методы технологического обновления, их преимущества и недостатки. Составлена классификация разновидностей технологического обновления промышленных предприятий.

Kucheruk G. *Direction technological renovation industrial enterprises.* The theoretical and practical foundations and directions of technological renovation of enterprises. It describes the main methods of technological renovation, their advantages and disadvantages. The classification of varieties of technological renovation of industrial enterprises.

УДК 005.915

Шморгун Ю.В., здобувач;
Шевченко В.Л., д.т.н. проф.,
Державний університет телекомунікацій

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В ПІДПРИЄМСТВАХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

В даній статті авторами розглядається основні тенденції розвитку проектного фінансування в галузі телекомунікацій в Україні та світі; визначені основні чинники, що впливають на ринок проектного фінансування.

Постановка проблеми. Основною проблемою, що досліджується у статті є розкриття перспектив розвитку проектного фінансування в підприємствах телекомунікацій в світі та Україні.

Стаття засновується на статистичних матеріалах держаного комітету статистики, українських та міжнародних банків, міжнародних статистичних агентств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попередні дослідження були представлені О. Ляховою Г. Бардіш, К. Куклик, Т. Майоровою. В рамках даних досліджень були приведені основні характеристики проектного фінансування, його важливість та перспективи розвитку в Україні.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Останні публікації були присвячені теорії, або в проектах в галузях сільського господарства, дорожньої інфраструктури, будівництва тощо. Проте не були розкриті ідеї що проекти в різних галузях конкурують за ресурси, важливість проектного фінансування в підприємствах телекомунікацій та їх вплив на економіку.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення важливості телекомунікаційних проектів, визначення стану проектного фінансування в підприємствах телекомунікацій в світі, визначення його подальшого розвитку.

Викладення основного матеріалу. Той факт, що фінансування відбувається під майбутні грошові потоки, призводить до впровадження винятково високоякісних проектів, які мають набір необхідних характеристик, що включають мінімальні обмеження на розмір проекту та ефективність.

Великі масштаби підприємства мають призводити до великого соціального ефекту, економічного та екологічного впливу. На користь цього твердження може свідчити досвід впровадження проектного фінансування в підприємствах різних галузях економіки по всьому світу. Відтак, реалізація комунікаційних проектів (в тому числі впровадження мобільного